

องค์ความรู้ด้านการวิจัย:
การวิจัยแบบผสมผสาน
(Mixed methods research)

โดย คณะกรรมการการจัดการความรู้
คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค
มหาวิทยาลัยพายัพ
ปีการศึกษา 2563

คำนำ

คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ได้ดำเนินการจัดการความรู้ที่สอดคล้องกับการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีมหาวิทยาลัยพายัพ ปีการศึกษา 2563 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการเรียนการสอนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการและวิชาชีพ เป้าประสงค์ที่ 1.2 เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน กลยุทธ์ 1.2.2 ส่งเสริมและพัฒนาให้อาจารย์มีทักษะการใช้นวัตกรรมในการสอน ตัวชี้วัดแผนกลยุทธ์ 1.2.1 ร้อยละหลักสูตรที่มีการใช้นวัตกรรมในการเรียนการสอน ตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการระดับมหาวิทยาลัย 6 ร้อยละของอาจารย์ที่ใช้นวัตกรรมในการสอน และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและสังคม หรือนำไปสู่การสืบสาน สร้างความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรม โดยการบูรณาการการเรียนการสอน งานวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป้าประสงค์ที่ 2.1 เพื่อส่งเสริมให้เกิดงานวิจัยที่หลากหลาย งานวิจัยเชิงสหวิทยาการ และงานวิจัยที่นำไปสู่การสร้างนวัตกรรม กลยุทธ์ 2.2.1 ส่งเสริมการผลิตผลงานทางวิชาการที่หลากหลาย งานวิจัยเชิงสหวิทยาการ หรือผลงานนวัตกรรม ตัวชี้วัดแผนกลยุทธ์ 2.1.1 จำนวนผลงานทางวิชาการ ตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการระดับมหาวิทยาลัย 15 จำนวนผลงานทางวิชาการ และจะดำเนินการจัดการความรู้ที่สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในระดับคณะวิชา ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 การบริหารของคณะเพื่อกำกับติดตามผลลัพธ์ตามพันธกิจ กลุ่มสถาบันและเอกลักษณ์ของคณะ ข้อ 5 ค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีจากความรู้ทั้งที่มีอยู่ในตัวบุคคล ทักษะของผู้มีประสบการณ์ตรง และแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ตามประเด็นความรู้ อย่างน้อยครอบคลุมพันธกิจด้านการผลิตบัณฑิตและด้านการวิจัย จัดเก็บอย่างเป็นระบบโดยเผยแพร่ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร และนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานจริง

ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการความรู้มีประสิทธิภาพ ในปีการศึกษา 2563 นี้ คณะกรรมการจัดการความรู้ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค จึงได้ดำเนินการจัดการความรู้ด้านการวิจัย เรื่องการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research) โดยได้รับความร่วมมือจากอาจารย์ในคณะฯ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการถ่ายทอดองค์ความรู้ รวมทั้งคณาจารย์ที่เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการความรู้ การนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ คณะกรรมการจัดการความรู้จึงขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และพัฒนาคุณภาพของคณะฯ มา ณ โอกาสนี้

คณะกรรมการจัดการความรู้ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค
มหาวิทยาลัยพายัพ
พฤษภาคม 2564

สรุปองค์ความรู้ที่ได้

สรุปองค์ความรู้ตามประเด็นดังนี้

☛ การวิจัยแบบผสมผสาน VS การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ

- การวิจัยแบบผสมผสาน มีมาตั้งแต่ปี ค.ศ.1959 และปรับใช้เรื่อยมาจนถึงหลังปี ค.ศ. 2015 Creswell และคณะได้ปรับวิธีการออกแบบเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ โดยใช้รูปภาพสื่อความหมาย และลดทอนสัญลักษณ์บางตัว ซึ่งปัจจุบันการวิจัยแบบผสมผสานมีการแพร่หลายมากขึ้น

- การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เป็นการวิจัยที่ใช้วิธีวิทยาทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพร่วมกันในระยะต่างๆ ของการวิจัย ทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายข้อมูล เพื่อหาคำตอบของการวิจัยที่มีความครอบคลุม ลุ่มลึก และชัดเจน ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่ศึกษามากขึ้น

- การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เป็นการแสวงหาความรู้เชิงประจักษ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อบรรยายลักษณะ ทำนายความสัมพันธ์ หรืออธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล ของปรากฏการณ์ ที่ทำการศึกษามีทฤษฎีหรือกรอบคิดเป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการกำหนดมิติของปรากฏการณ์ รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาอย่างเป็นระบบ อาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ การวัดผล และการวิเคราะห์เชิงสถิติเป็นเครื่องมือเพื่อนำไปสู่ความแม่นยำของผลการวิจัย เน้นการใช้ตัวเลขเป็นหลักฐานสนับสนุนข้อค้นพบและข้อสรุปต่างๆ

- การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยที่แสวงหาความจริงในสภาพที่เป็นอยู่ โดยธรรมชาติ เป็นการศึกษาโดยมองภาพรวมทุกมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่สนใจกับสภาพแวดล้อมนั้น ให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เป็ความรู้สึคนึกคิด คุณค่าของมนุษย์ และความหมายที่มนุษย์ให้ต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัว เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุป

☛ เหตุใดต้องเป็นวิจัยแบบผสมผสาน

- เพื่อแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งของการวิจัยเชิงเดี่ยว (Mono method research)
- เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นในผลการวิจัยด้วยการใช้วิธีต่างๆ ในการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation)
- เพื่อเสริมความสมบูรณ์หรือเติมเต็มประเด็นที่แตกต่างของปรากฏการณ์ที่ศึกษา
- เพื่อค้นหาประเด็นหรือข้อค้นพบที่ผิดปกติ ชัดแย้ง หรือเป็นทัศนะใหม่
- เพื่อนำผลการศึกษาในระยะหนึ่งไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในอีกระยะหนึ่งของการวิจัย
- เพื่อขยายงานวิจัยให้มีขอบเขตกว้างขวาง ลุ่มลึกมากขึ้น
- เพื่อให้ได้ข้อมูลการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
- เพื่อแก้ไขปัญหาและสามารถวางแผนการพยาบาลได้ครอบคลุม

☛ ลักษณะสำคัญของการวิจัยแบบผสมผสาน

- ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อตอบคำถามวิจัย
- ผสมผสานข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
- ใช้แนวคิดเชิงปรัชญาหรือกระบวนทัศน์หลากหลายร่วมกัน
- เน้นความหลากหลายในทุกๆ ระดับของกระบวนกรวิจัย

- ยืดคำถามหรือปัญหาการวิจัยเป็นตัวกำหนดวิธีการที่จะนำมาใช้ในการศึกษา
- ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลหลายวิธีเพื่อเสริมแรงกัน

☛ แบบแผนของการวิจัยแบบผสมผสาน

1. แนวทางแบบลู่เข้า-คู่ขนาน (Convergent Parallel Approach)
  - จะนำมาใช้เมื่อต้องการเก็บข้อมูลทั้ง 2 ชนิดในการออกพื้นที่ 1 ครั้ง ข้อมูลทั้ง 2 ชนิดไม่สามารถตอบคำถามการวิจัยได้ ซึ่งผู้วิจัยจะต้องมีทักษะทั้งวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลคนเดียวหรือเป็นทีมได้
  - จุดแข็ง คือ สามารถเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพได้ในระยะเดียวกัน และสามารถเปรียบเทียบข้อมูลทั้ง 2 อย่างได้โดยตรง
  - ความท้าทาย นักวิจัยต้องมีความสามารถทั้งวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ให้ความสำคัญของข้อมูลเท่ากันทั้งกลุ่มตัวอย่างและขนาดตัวอย่าง มีความยากที่จะรวมข้อมูล 2 อย่างเข้าด้วยกัน และเป็นความยากในการจัดการข้อมูลที่มีความแตกต่างกันด้านปริมาณและคุณภาพ
2. แนวทางแบบสำรวจบุกเบิก-เป็นลำดับ (Exploratory Sequential Approach)
  - ผู้วิจัยและปัญหาการวิจัยจะเป็นเชิงคุณภาพ ไม่มีตัวแปรที่สำคัญและไม่มีเครื่องมือในการวิจัย มีระยะทำการวิจัย 2 ระยะ มีข้อจำกัดของแหล่งข้อมูล และต้องวิเคราะห์ข้อมูลที่ละครั้ง มักจะมีข้อคำถามที่เกิดขึ้นใหม่เสมอ
  - จุดแข็ง คือ มีความตรงไปตรงมา ได้ลงมือปฏิบัติ ได้เครื่องมือใหม่ๆ และองค์ประกอบเชิงปริมาณที่ทำให้เกิดการยอมรับมากขึ้น
  - ความท้าทาย ใช้เวลานานในการเก็บข้อมูลทั้ง 2 ระยะ ขอ IRB ยากเนื่องจากไม่สามารถกำหนดวิธีการวิจัยได้ก่อนที่ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจะออก มีขั้นตอนหลายขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือ ยากต่อการตัดสินใจในการนำผลการวิจัยเชิงคุณภาพมาใช้ในระยะเชิงปริมาณ
3. การวิจัยแบบขั้นตอนเชิงอธิบาย (Explanatory Sequential Design)
  - ใช้เมื่อผู้วิจัยและปัญหาการวิจัยเชิงปริมาณเป็นตัวนำ ทราบตัวแปรและเครื่องมือที่ชัดเจน อาสาสมัครพร้อมเข้าร่วมในระยะที่ 2 และมีเวลาเพียงพอในการเก็บข้อมูลในระยะที่ 2
  - จุดแข็ง คือ สามารถดึงดูดความสนใจต่อนักวิจัยเชิงปริมาณ มีการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ผลงานวิจัยสามารถตีพิมพ์ได้ 2 ระยะ ให้ความสำคัญกับแนวทางที่เกิดขึ้นในแต่ละระยะ
  - ข้อจำกัด คือ ข้อจำกัดของแหล่งข้อมูล และมีข้อคำถามใหม่เกิดขึ้นจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ
  - ความท้าทาย
    - 1) ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลนาน เนื่องจากต้องเก็บ 2 ระยะ
    - 2) ขอ IRB ยาก เนื่องจากไม่สามารถกำหนดระยะที่ 2 ได้ เนื่องจากต้องรอระยะที่ 1 ให้แล้วเสร็จ
    - 3) ต้องกำหนดเกณฑ์การตัดเข้าของอาสาสมัคร และอาสาสมัครต้องสามารถเข้าร่วมการวิจัยในระยะที่ 2 ได้
    - 4) ต้องตัดสินใจได้ว่า ผลการวิจัยใดที่ต้องการติดตามในระยะที่ 2

☛ ตัวอย่างงานวิจัยแบบผสมผสาน

เรื่อง Family factors influencing violence in Thai adolescents and nursing strategies for prevention: mixed method study

เรื่อง การศึกษากระบวนการเข้ามาทำงานของบุคลากรทางด้านสุขภาพของชาวต่างชาติในประเทศไทย

- เป็นการวิจัยแนวทางแบบลู่เข้า-คู่ขนาน (Convergent Parallel Approach) ซึ่งต้องมีทีมที่มีความเชี่ยวชาญในงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

เรื่อง รูปแบบการเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัวตามการรับรู้ของผู้ต้องขังเยาวชนและครอบครัว

- ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ Thematic Analysis (Braun & Clarke, 2006) ขั้นตอนดังนี้
1) นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาหาความสำคัญ (coding) แบบบรรทัดต่อบรรทัด (line by line)

2) จัดกลุ่มย่อยภายใต้คำสำคัญ (sub-theme) เพื่อตอบคำถามการวิจัย

3) รวบรวมเรียบเรียงประเด็นย่อยเป็นประเด็นหลักที่ค้นพบ (theme)

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะสุขภาพและความผาสุกของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่ได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (Factors Influencing Functional Health Status Of Stroke Persons Receiving Continuity Of Care At Tumbon Health Promoting Hospitals)

- เป็นการวิจัยแนวทางแบบสำรวจบุกเบิก-เป็นลำดับ (Exploratory Sequential Approach)

- ทำการวิจัยเชิงคุณภาพโดย focus group ในกลุ่มพยาบาลก่อน เพื่อให้ได้ domain มาสร้างเครื่องมือ แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พัฒนาเครื่องมือ แล้วเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

☛ แรงจูงใจในการทำวิจัยแบบ Mixed methods

- เป็นการประสานข้อดี/ ข้อเสียของงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
- พบข้อดีหลายๆ ด้าน สามารถขยายผลงานวิจัยและบทความวิชาการได้

☛ ปัญหาอุปสรรคในการทำวิจัยแบบ Mixed methods

- การขอพิจารณา IRB ใช้เวลานาน
- ข้อคำถามต่างๆ ของเครื่องมือ และในขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เวลานาน

☛ ข้อเสนอแนะ

- ก่อนจะเริ่มทำวิจัยสำรวจความถนัดของตนเองก่อน ไม่ใช่เพราะเห็นว่า Mixed methods research กำลังเป็นที่สนใจ แล้วทำตาม หั้ๆ ที่บางปัญหานั้น การวิจัยเชิงปริมาณก็สามารถหาคำตอบได้ เป็นต้น

- การทบทวนวรรณกรรม แล้วค้นหาช่องว่างขององค์ความรู้ (Gap of Knowledge) เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการทำวิจัย

- การลงมือทำเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

☛ บทสรุป

การวิจัยในปัจจุบันดำเนินมาถึงยุคที่ 3 คือ ยุคการวิจัยแบบผสมผสานวิธี การวิจัยแบบผสมผสานสามารถปิดจุดอ่อนของการวิจัยแบบเดี่ยวๆ ได้ ทำให้ผู้วิจัยได้คำตอบ หรือความรู้ ความจริงที่ถูกต้อง ชัดเจน กว้าง ลึก และสมบูรณ์ การวิจัยแบบผสมผสานมีพื้นฐานมาจาก ปรัชญานิยม (Pragmatism) และแนวคิดพหุนิยม (Pluralism) ดังนั้น ผู้วิจัยต้องมีความรู้ความเข้าใจการวิจัยแบบผสมผสานในแต่ละประเภท เพื่อให้สามารถทำได้คำตอบในปัญหาการวิจัยได้ดีที่สุด การมีทีมที่ดี ที่มีความชำนาญที่ต่างกัน จะทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงได้

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	2
สรุปองค์ความรู้ที่ได้	3
สารบัญ	7
บทนำ	8
แรงบันดาลใจ/ สถานการณ์ปัญหา	9
แผนการจัดการความรู้ด้านการผลิตบัณฑิต	11
คณะกรรมการดำเนินการ	17
การถอดบทเรียนและสังเคราะห์ความรู้	18
ภาคผนวก	22
- โครงการพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตบัณฑิตและการจัดการความรู้: การจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการสอบออนไลน์	22
- รูปภาพประกอบ	24

บทนำ

คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ เป็นสถาบันการศึกษาทางการพยาบาลที่เปิดสอนเป็นแห่งแรกของภูมิภาค และเป็นแห่งที่สามของประเทศไทย สังกัดมูลนิธิสภาคริสตจักรแห่งประเทศไทย เดิม คือ โรงเรียนฝึกหัดนางพยาบาลแห่งโรงพยาบาลแมคคอร์มิค (McCormick Hospital Nurse Training School) ก่อตั้งโดยนายแพทย์เอ็ดวิน ซี คอร์ท ในปี พ.ศ. 2466 และพัฒนาเรื่อยมา จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2517 สภาคริสตจักรแห่งประเทศไทยได้รับอนุมัติให้จัดตั้งวิทยาลัยเอกชน คือ วิทยาลัยพายัพ โรงเรียนฯ จึงเปลี่ยนสถานะเป็นคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค วิทยาลัยพายัพ ต่อมาวิทยาลัยพายัพได้รับการอนุมัติให้เป็นมหาวิทยาลัยพายัพในปี พ.ศ. 2527 ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งแรกในประเทศไทย คณะฯ จึงเปลี่ยนสถานะเป็นคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ

คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ได้ดำเนินการพัฒนาคณะฯ มาอย่างต่อเนื่อง ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลกและของประเทศ สอดคล้องกับเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปีของมหาวิทยาลัยและของคณะฯ ซึ่งการจัดการความรู้เป็นรูปแบบหนึ่งที่พัฒนาคณะฯ ไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีจากความรู้ทั้งที่มีอยู่ในตัวบุคคล ทักษะของผู้มีประสบการณ์ตรง และแหล่งเรียนรู้อื่นตามประเด็นความรู้ มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ เผยแพร่ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร นำไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริง

แรงบันดาลใจ/ สถานการณ์ปัญหา

การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เป็นการวิจัยที่เก็บข้อมูลโดยใช้กลยุทธ์รูปแบบ และกระบวนการที่หลากหลาย เพื่อให้ได้จุดเด่นที่สนับสนุนกันจากแต่ละวิธีวิจัย รวมทั้งแก้ปัญหาจุดด้อยของแต่ละวิธี หากสามารถดำเนินการวิจัยแบบผสมผสานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยย่อมมีคุณภาพดีกว่าการวิจัยเพียงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง (Johnson & Turner, 2003)

คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ เป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลที่ผลิตบัณฑิตให้เป็นบุคคลที่มีวิชาการก้าวหน้า รู้จักพัฒนา คุณธรรมนำใจ รับผิดชอบต่อสังคม ยึดหลักสัจจะ-บริการด้วยน้ำใจไมตรีที่ สอง โดยดำเนินการตามภารกิจหลัก 4 ด้าน คือ การเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

การวิจัยเป็นภารกิจหลักที่สำคัญของสถาบันระดับอุดมศึกษา ซึ่งคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคได้ดำเนินการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยให้กับคณาจารย์ของคณะอย่างต่อเนื่องด้วยรูปแบบการพัฒนาที่หลากหลาย โดยการจัดการความรู้เป็นรูปแบบหนึ่งที่ค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีจากความรู้ทั้งที่มีอยู่ในตัวบุคคล ทักษะของผู้มีประสบการณ์ตรง และแหล่งเรียนรู้อื่นตามประเด็นความรู้ มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ เผยแพร่ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร นำไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริง ทั้งนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งที่พัฒนาคณะไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคมีแนวทางในการกำหนดขอบเขตของการจัดการความรู้ ดังนี้

1. เป็นความรู้ที่สอดคล้องกับการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีมหาวิทยาลัยพายัพ ปีการศึกษา 2563 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการเรียนการสอนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการและวิชาชีพ เป้าประสงค์ที่ 1.2 เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน กลยุทธ์ 1.2.2 ส่งเสริมและพัฒนาให้อาจารย์มีทักษะการใช้นวัตกรรมในการสอน ตัวชี้วัดแผนกลยุทธ์ 1.2.1 ร้อยละหลักสูตรที่มีการใช้นวัตกรรมในการเรียนการสอน ตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการระดับมหาวิทยาลัย 6 ร้อยละของอาจารย์ที่ใช้นวัตกรรมในการสอน และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและสังคม หรือนำไปสู่การสืบสาน สร้างความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรม โดยการบูรณาการการเรียนการสอน งานวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป้าประสงค์ที่ 2.1 เพื่อส่งเสริมให้เกิดงานวิจัยที่หลากหลาย งานวิจัยเชิงสหวิทยาการ และงานวิจัยที่นำไปสู่การสร้างนวัตกรรม กลยุทธ์ 2.2.1 ส่งเสริมการผลิตผลงานทางวิชาการที่หลากหลาย งานวิจัยเชิงสหวิทยาการ หรือผลงานนวัตกรรม ตัวชี้วัดแผนกลยุทธ์ 2.1.1 จำนวนผลงานทางวิชาการ ตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการระดับมหาวิทยาลัย 15 จำนวนผลงานทางวิชาการ

2. เป็นความรู้ที่สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในระดับคณะวิชา ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 การบริหารของคณะเพื่อการกำกับติดตามผลลัพธ์ตามพันธกิจ กลุ่มสถาบันและเอกลักษณ์ของคณะ ข้อ 5 ค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีจากความรู้ทั้งที่มีอยู่ในตัวบุคคล ทักษะของผู้มีประสบการณ์ตรง และแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ตามประเด็นความรู้ อย่างน้อยครอบคลุมพันธกิจด้านการผลิตบัณฑิตและด้านการวิจัย จัดเก็บอย่างเป็นระบบโดยเผยแพร่ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร และนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานจริง

3. เป็นความรู้ที่สำคัญต่อองค์กร เป็นความต้องการของคณาจารย์ส่วนใหญ่ของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค เนื่องจากเป็นปัญหาขององค์กรที่ประสบอยู่ และสามารถนำกระบวนการจัดการความรู้มาช่วยแก้ปัญหาได้ โดยปีการศึกษา 2563 พบว่าคณาจารย์มีความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพตนเองและการจัดการความรู้ด้านการวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research)

คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพของคณาจารย์ จึงได้จัดโครงการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยและการจัดการความรู้ เพื่อ

1) ให้คณาจารย์มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยแบบผสมผสาน ตามประเด็นความต้องการพัฒนาศักยภาพและการจัดการความรู้

2) พัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยของคณาจารย์ สอดรับกับแผนพัฒนาบุคลากรของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค

3) ดำเนินการด้านการจัดการความรู้ตามแผนปฏิบัติการประจำปีของมหาวิทยาลัยพายัพ และตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในระดับคณะวิชา

แผนการจัดการความรู้

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan)

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan): กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)								
ชื่อหน่วยงาน: คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค								
ประเด็น KM: ด้านการวิจัย: การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research)								
เป้าหมาย KM (Desired State):								
<ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กร นำไปสู่การพัฒนาตามพันธกิจด้านการวิจัย 2. เกิดองค์ความรู้ด้านการวิจัยของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค 3. มีการนำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการวิจัย 								
การวัดผล:								
<ol style="list-style-type: none"> 1. ความคิดเห็นเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการทำวิจัยแบบผสมผสาน 2. องค์ความรู้ด้านการวิจัย อย่างน้อย 1 เล่ม 3. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการฯ นำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับการวิจัยแบบผสมผสาน อย่างน้อย 1 คน 								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ
1	การบ่งชี้ความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - ประเมินปัญหา/ อุปสรรค ด้านการวิจัยของคณะฯ - สืบหาความต้องการในการจัดการความรู้ด้านการวิจัยของคณาจารย์ในคณะฯ - พิจารณาความสอดคล้องของประเด็นการจัดการความรู้ด้านการวิจัยที่สำรวจได้ กับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ 	มิ.ย. 2563	จำนวนประเด็นองค์ความรู้ด้านการวิจัย	ประเด็นองค์ความรู้ด้านการวิจัย อย่างน้อย 1 ประเด็น	คณาจารย์ในคณะฯ	-ผู้บริหาร -คณะกรรมการจัดการความรู้	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☒ ดำเนินการแล้ว

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan): กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)								
ชื่อหน่วยงาน: คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค								
ประเด็น KM: ด้านการวิจัย: การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research)								
เป้าหมาย KM (Desired State):								
<ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กร นำไปสู่การพัฒนาตามพันธกิจด้านการวิจัย 2. เกิดองค์ความรู้ด้านการวิจัยของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค 3. มีการนำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการวิจัย 								
การวัดผล:								
<ol style="list-style-type: none"> 1. ความคิดเห็นเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการทำวิจัยแบบผสมผสาน 2. องค์ความรู้ด้านการวิจัย อย่างน้อย 1 เล่ม 3. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการฯ นำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับการวิจัยแบบผสมผสาน อย่างน้อย 1 คน 								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ
2	การสร้างและแสวงหาความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - ค้นหาคณาจารย์ในคณะฯ ที่มีประสบการณ์การทำวิจัยแบบผสมผสาน - ประสานงาน และเชิญผู้มีความรู้/ ผู้มีประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ - ดึงความรู้จากผู้มีความรู้/ ผู้มีประสบการณ์ โดยจัดกิจกรรมภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยและการจัดการความรู้: Mixed methods research 	มิ.ย. 2563 ถึง มี.ค. 2564	จำนวนคณาจารย์ คณะฯ ที่มี ประสบการณ์การ ทำวิจัยแบบ ผสมผสาน	คณาจารย์คณะฯ ที่มีประสบการณ์ การทำวิจัยแบบ ผสมผสาน	คณาจารย์ใน คณะฯ	-ผู้บริหาร -คณะกรรมการ การจัดการ ความรู้	☐ ยังไม่ได้ ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่าง การดำเนินการ ☒ ดำเนินการ แล้ว

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan): กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)								
<p>ชื่อหน่วยงาน: คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค</p> <p>ประเด็น KM: ด้านการวิจัย: การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research)</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กร นำไปสู่การพัฒนาตามพันธกิจด้านการวิจัย 2. เกิดองค์ความรู้ด้านการวิจัยของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค 3. มีการนำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการวิจัย <p>การวัดผล:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความคิดเห็นเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการทำวิจัยแบบผสมผสาน 2. องค์ความรู้ด้านการวิจัย อย่างน้อย 1 เล่ม 3. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการฯ นำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการวิจัยแบบผสมผสาน อย่างน้อย 1 คน 								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ
3	การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ	- สรพองค์ความรู้ด้านการวิจัย: การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research) - จัดทำเอกสารเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการวิจัย	มี.ค. 2564	จำนวนเอกสารเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการวิจัย	เอกสารเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการวิจัย อย่างน้อย 1 ฉบับ	----	คณะกรรมการจัดการความรู้	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☒ ดำเนินการแล้ว
4	การประชุมและกลั่นกรองความรู้	- พิจารณาเนื้อหา ความถูกต้อง ขององค์ความรู้ด้านการวิจัย โดยผู้มีความรู้/ ผู้มีประสบการณ์ที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ - จัดทำเอกสารสรพองค์ความรู้ด้านการวิจัย	มี.ค. 2564	จำนวนเอกสารสรพองค์ความรู้ด้านการวิจัย	เอกสารสรพองค์ความรู้ด้านการวิจัย อย่างน้อย 1 เล่ม	----	คณะกรรมการจัดการความรู้	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☒ ดำเนินการแล้ว

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan): กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)								
<p>ชื่อหน่วยงาน: คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค</p> <p>ประเด็น KM: ด้านการวิจัย: การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research)</p> <p>เป้าหมาย KM (Desired State):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กร นำไปสู่การพัฒนาตามพันธกิจด้านการวิจัย 2. เกิดองค์ความรู้ด้านการวิจัยของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค 3. มีการนำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการวิจัย <p>การวัดผล:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความคิดเห็นเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการทำวิจัยแบบผสมผสาน 2. องค์ความรู้ด้านการวิจัย อย่างน้อย 1 เล่ม 3. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการฯ นำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับการวิจัยแบบผสมผสาน อย่างน้อย 1 คน 								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ
5	การเข้าถึงความรู้	- เผยแพร่องค์ความรู้ด้านการวิจัย: การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research) ในที่ประชุมคณาจารย์คณะฯ, Website ของมหาวิทยาลัย, E-mail ของคณาจารย์คณะฯ, บอร์ดการจัดการความรู้คณะฯ	มี.ค.-พ.ค. 2564	จำนวนช่องทางที่ใช้เผยแพร่องค์ความรู้ด้านการวิจัย	ช่องทางที่ใช้เผยแพร่องค์ความรู้ด้านการวิจัย อย่างน้อย 1 ช่องทาง	คณาจารย์ในคณะฯ	คณะกรรมการการจัดการความรู้	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☒ ดำเนินการแล้ว
6	การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	- จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันองค์ความรู้ด้านการวิจัย	พ.ค. 2564	จำนวนกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปัน องค์ความรู้ด้านการวิจัย	กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปัน องค์ความรู้	คณาจารย์ในคณะฯ	คณะกรรมการการจัดการความรู้	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan): กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)								
ชื่อหน่วยงาน: คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค								
ประเด็น KM: ด้านการวิจัย: การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research)								
เป้าหมาย KM (Desired State):								
<ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กร นำไปสู่การพัฒนาตามพันธกิจด้านการวิจัย 2. เกิดองค์ความรู้ด้านการวิจัยของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค 3. มีการนำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการวิจัย 								
การวัดผล:								
<ol style="list-style-type: none"> 1. ความคิดเห็นเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการทำวิจัยแบบผสมผสาน 2. องค์ความรู้ด้านการวิจัย อย่างน้อย 1 เล่ม 3. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการฯ นำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการวิจัยแบบผสมผสาน อย่างน้อย 1 คน 								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ
					ด้านการวิจัย อย่างน้อย 1 กิจกรรม			☒ ดำเนินการแล้ว
7	การเรียนรู้	- ประเมินผลการนำความรู้ที่ได้รับจากการจัดการความรู้ด้านการวิจัยไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริง	พ.ค. 2564	จำนวนคณาจารย์คณะฯ ที่นำความรู้ที่ได้รับจากการจัดการความรู้ด้านการวิจัยไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริง	คณาจารย์คณะฯ ที่นำความรู้ที่ได้รับจากการจัดการความรู้ด้านการวิจัยไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริง อย่างน้อย 1 คน	คณาจารย์ในคณะฯ	คณะกรรมการจัดการความรู้	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☒ ดำเนินการแล้ว

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan): กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)								
ชื่อหน่วยงาน: คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค								
ประเด็น KM: ด้านการวิจัย: การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research)								
เป้าหมาย KM (Desired State):								
<ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กร นำไปสู่การพัฒนาตามพันธกิจด้านการวิจัย 2. เกิดองค์ความรู้ด้านการวิจัยของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค 3. มีการนำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการวิจัย 								
การวัดผล:								
<ol style="list-style-type: none"> 1. ความคิดเห็นเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการทำวิจัยแบบผสมผสาน 2. องค์ความรู้ด้านการวิจัย อย่างน้อย 1 เล่ม 3. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการฯ นำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการวิจัยแบบผสมผสาน อย่างน้อย 1 คน 								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ
ผู้อนุมัติ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลลภา ทรงพระคุณ คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค								

คณะกรรมการดำเนินการ

คณะกรรมการการจัดการความรู้ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมพ์ภา	ปัญญาใหญ่	ประธานกรรมการฯ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กัญญาพัชญ์	จ่าอ้าย	กรรมการ
3. อาจารย์รัชนิกร	สันติธรรม	กรรมการ
4. อาจารย์อัจฉริยา	เชื้อเย็น	กรรมการ
5. อาจารย์อัญชลี	คงอ้าย	กรรมการ
6. อาจารย์ศิริกาญจน์	ฉันทเฉลิมพงศ์	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

1. ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ และประเมินปัจจัยแวดล้อมภายในคณะฯ พิจารณากำหนดขอบเขต และเป้าหมายการจัดการความรู้ในคณะฯ เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ของคณะฯ และสอดคล้องกับ กระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลงตามข้อเสนอการเปลี่ยนแปลง
2. จัดทำแผนการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ของคณะฯ และมหาวิทยาลัย
3. ดำเนินงานตามแผนการจัดการความรู้ภายในคณะฯ
4. ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่แผนการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ให้อาจารย์ ในคณะฯ ได้รับทราบ เพื่อให้มีการนำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างทั่วถึง
5. กำกับ ดูแล ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานด้านการจัดการความรู้ตามแผนการจัดการความรู้ เพื่อสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ของคณะฯ

คุณเอื้อ

คณบดี คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค

คุณอำนวย

คณะกรรมการการจัดการความรู้ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค

คุณกิจ

ผู้มีความรู้/ ผู้มีประสบการณ์ที่ถ่ายทอดองค์ความรู้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research)

คุณลิขิต

กรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการการจัดการความรู้

การถอดบทเรียนและสังเคราะห์ความรู้

ครั้งที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research)

การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เป็นการวิจัยที่เก็บข้อมูลโดยใช้กลยุทธ์รูปแบบ และกระบวนการวิธีที่หลากหลาย เพื่อให้ได้จุดเด่นที่สนับสนุนกันจากแต่ละวิธีวิจัย รวมทั้งแก้ปัญหาจุดด้อยของแต่ละวิธี หากสามารถดำเนินการวิจัยแบบผสมผสานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยย่อมมีคุณภาพดีกว่าการวิจัยเพียงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง (Johnson & Turner, 2003)

☛ การวิจัยแบบผสมผสาน VS การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ

- การวิจัยแบบผสมผสาน มีมาตั้งแต่ปี ค.ศ.1959 และปรับใช้เรื่อยมาจนถึงหลังปี ค.ศ. 2015 Creswell และคณะได้ปรับวิธีการออกแบบเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ โดยใช้รูปภาพสื่อความหมาย และลดทอนสัญลักษณ์บางตัว ซึ่งปัจจุบันการวิจัยแบบผสมผสานมีการแพร่หลายมากขึ้น

- การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เป็นการวิจัยที่ใช้วิธีวิทยาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกันในระยะต่างๆ ของการวิจัย ทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายข้อมูล เพื่อหาคำตอบของการวิจัยที่มีความครอบคลุม ลุ่มลึก และชัดเจน ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่ศึกษามากขึ้น

- การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เป็นการแสวงหาความรู้เชิงประจักษ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อบรรยายลักษณะ ทำนายความสัมพันธ์ หรืออธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล ของปรากฏการณ์ที่ทำการศึกษามีทฤษฎีหรือกรอบแนวคิดเป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการกำหนดมิติของปรากฏการณ์ รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาอย่างเป็นระบบ อาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ การวัดผล และการวิเคราะห์เชิงสถิติเป็นเครื่องมือเพื่อนำไปสู่ความแม่นยำของผลการวิจัย เน้นการใช้ตัวเลขเป็นหลักฐานสนับสนุนข้อค้นพบและข้อสรุปต่างๆ

- การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยที่แสวงหาความจริงในสภาพที่เป็นอยู่โดยธรรมชาติ เป็นการศึกษาโดยมองภาพรวมทุกมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่สนใจกับสภาพแวดล้อมนั้น ให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เป็ความรู้ลึกนึ่กคิด คุณค่าของมนุษย์ และความหมายที่มนุษย์ให้ต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัว เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุป

ครั้งที่ 2

☛ เหตุใดต้องเป็นวิจัยแบบผสมผสาน

- เพื่อแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งของการวิจัยเชิงเดี่ยว (Mono method research)
- เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นในผลการวิจัยด้วยการใช้วิธีต่างๆ ในการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation)
- เพื่อเสริมความสมบูรณ์หรือเติมเต็มประเด็นที่แตกต่างของปรากฏการณ์ที่ศึกษา
- เพื่อค้นหาประเด็นหรือข้อค้นพบที่ผิดปกติ ชัดแย้ง หรือเป็นทัศนะใหม่
- เพื่อนำผลการศึกษาในระยะหนึ่งไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในอีกระยะหนึ่งของการวิจัย
- เพื่อขยายงานวิจัยให้มีขอบเขตกว้างขวาง ลุ่มลึกมากขึ้น

- เพื่อให้ได้ข้อมูลการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
- เพื่อแก้ไขปัญหาและสามารถวางแผนการพยาบาลได้ครอบคลุม

☛ ลักษณะสำคัญของการวิจัยแบบผสมผสาน

- ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อตอบคำถามวิจัย
- ผสมผสานข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
- ใช้แนวคิดเชิงปรัชญาหรือกระบวนทัศน์หลากหลายร่วมกัน
- เน้นความหลากหลายในทุกระดับของกระบวนการวิจัย
- ยึดคำถามหรือปัญหาการวิจัยเป็นตัวกำหนดวิธีการที่จะนำมาใช้ในการศึกษา
- ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลหลายวิธีเพื่อเสริมแรงกัน

☛ แบบแผนของการวิจัยแบบผสมผสาน

1. แนวทางแบบลู่เข้า-คู่ขนาน (Convergent Parallel Approach)
  - จะนำมาใช้เมื่อต้องการเก็บข้อมูลทั้ง 2 ชนิดในการออกพื้นที่ 1 ครั้ง ข้อมูลทั้ง 2 ชนิดไม่สามารถตอบคำถามการวิจัยได้ ซึ่งผู้วิจัยจะต้องมีทักษะทั้งวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลคนเดียวหรือเป็นทีมได้
    - จุดแข็ง คือ สามารถเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพได้ในระยะเดียวกัน และสามารถเปรียบเทียบข้อมูลทั้ง 2 อย่างได้โดยตรง
    - ความท้าทาย นักวิจัยต้องมีความสามารถทั้งวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ให้ความสำคัญของข้อมูลเท่ากันทั้งกลุ่มตัวอย่างและขนาดตัวอย่าง มีความยากที่จะรวมข้อมูล 2 อย่างเข้าด้วยกัน และเป็นความยากในการจัดการข้อมูลที่มีความแตกต่างกันด้านปริมาณและคุณภาพ
2. แนวทางแบบสำรวจบุกเบิก-เป็นลำดับ (Exploratory Sequential Approach)
  - ผู้วิจัยและปัญหาการวิจัยจะเป็นเชิงคุณภาพ ไม่มีตัวแปรที่สำคัญและไม่มีเครื่องมือในการวิจัย มีระยะทำการวิจัย 2 ระยะ มีข้อจำกัดของแหล่งข้อมูล และต้องวิเคราะห์ข้อมูลที่ละครั้ง มักจะมีข้อคำถามที่เกิดขึ้นใหม่เสมอ
    - จุดแข็ง คือ มีความตรงไปตรงมา ได้ลงมือปฏิบัติ ได้เครื่องมือใหม่ๆ และองค์ประกอบเชิงปริมาณที่ทำให้เกิดการยอมรับมากขึ้น
    - ความท้าทาย ใช้เวลานานในการเก็บข้อมูลทั้ง 2 ระยะ ขอ IRB ยากเนื่องจากไม่สามารถกำหนดวิธีการวิจัยได้ก่อนที่ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจะออก มีขั้นตอนหลายขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือ ยากต่อการตัดสินใจในการนำผลการวิจัยเชิงคุณภาพมาใช้ในระยะเชิงปริมาณ
3. การวิจัยแบบขั้นตอนเชิงอธิบาย (Explanatory Sequential Design)
  - ใช้เมื่อผู้วิจัยและปัญหาการวิจัยเชิงปริมาณเป็นตัวนำ ทราบตัวแปรและเครื่องมือที่ชัดเจน อาสาสมัครพร้อมเข้าร่วมในระยะที่ 2 และมีเวลาเพียงพอในการเก็บข้อมูลในระยะที่ 2
    - จุดแข็ง คือ สามารถดึงดูดความสนใจต่อนักวิจัยเชิงปริมาณ มีการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ผลงานวิจัยสามารถตีพิมพ์ได้ 2 ระยะ ให้ความสำคัญกับแนวทางที่เกิดขึ้นในแต่ละระยะ
    - ข้อจำกัด คือ ข้อจำกัดของแหล่งข้อมูล และมีข้อคำถามใหม่เกิดขึ้นจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ
    - ความท้าทาย
      - 2) ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลนาน เนื่องจากต้องเก็บ 2 ระยะ

5) ขอ IRB ยาก เนื่องจากไม่สามารถกำหนดระยะที่ 2 ได้ เนื่องจากต้องรอระยะที่ 1 ให้แล้วเสร็จ

6) ต้องกำหนดเกณฑ์การตัดเข้าของอาสาสมัคร และอาสาสมัครต้องสามารถเข้าร่วมการวิจัยในระยะที่ 2 ได้

7) ต้องตัดสินใจได้ว่า ผลการวิจัยใดที่ต้องการติดตามในระยะที่ 2

ครั้งที่ 3

☛ ตัวอย่างงานวิจัยแบบผสมผสาน

เรื่อง Family factors influencing violence in Thai adolescents and nursing strategies for prevention: mixed method study

เรื่อง การศึกษากระบวนการเข้ามาทำงานของบุคลากรทางด้านสุขภาพของชาวต่างชาติในประเทศไทย

- เป็นการวิจัยแนวทางแบบลู่เข้า-คู่ขนาน (Convergent Parallel Approach) ซึ่งต้องมีทีมที่มีความเชี่ยวชาญในงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

เรื่อง รูปแบบการเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัวตามการรับรู้ของผู้ต้องขังเยาวชนและครอบครัว

- ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ Thematic Analysis (Braun & Clarke, 2006) ขั้นตอนดังนี้

4) นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาหาความสำคัญ (coding) แบบบรรทัดต่อบรรทัด (line by line)

5) จัดกลุ่มย่อยภายใต้คำสำคัญ (sub-theme) เพื่อตอบคำถามการวิจัย

6) รวบรวมเรียบเรียงประเด็นย่อยเป็นประเด็นหลักที่ค้นพบ (theme)

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะสุขภาพและความผาสุกของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่ได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (Factors Influencing Functional Health Status Of Stroke Persons Receiving Continuity Of Care At Tumbon Health Promoting Hospitals)

- เป็นการวิจัยแนวทางแบบสำรวจบุกเบิก-เป็นลำดับ (Exploratory Sequential Approach)

- ทำการวิจัยเชิงคุณภาพโดย focus group ในกลุ่มพยาบาลก่อน เพื่อให้ได้ domain มาสร้างเครื่องมือ แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พัฒนาเครื่องมือ แล้วเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

☛ แรงจูงใจในการทำวิจัยแบบ Mixed methods

- เป็นการประสานข้อดี/ ข้อเสียของงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

- พบข้อดีหลายๆ ด้าน สามารถขยายผลงานวิจัยและบทความวิชาการได้

☛ ปัญหาอุปสรรคในการทำวิจัยแบบ Mixed methods

- การขอพิจารณา IRB ใช้เวลานาน

- ข้อคำถามต่างๆ ของเครื่องมือ และในขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เวลานาน

☛ ข้อเสนอแนะ

- ก่อนจะเริ่มทำวิจัยสำรวจความถนัดของตนเองก่อน ไม่ใช่เพราะเห็นว่า Mixed methods research กำลังเป็นที่สนใจ แล้วทำตาม ใหม่ๆ ที่บางปัญหานั้น การวิจัยเชิงปริมาณก็สามารถหาคำตอบได้ เป็นต้น
- การทบทวนวรรณกรรม แล้วค้นหาช่องว่างขององค์ความรู้ (Gap of Knowledge) เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการทำวิจัย
- การลงมือทำเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

☛ บทสรุป

การวิจัยในปัจจุบันดำเนินมาถึงยุคที่ 3 คือ ยุคการวิจัยแบบผสมผสานวิธี การวิจัยแบบผสมผสานสามารถปิดจุดอ่อนของการวิจัยแบบเดี่ยวๆ ได้ ทำให้ผู้วิจัยได้คำตอบ หรือความรู้ ความจริงที่ถูกต้อง ชัดเจน กว้าง ลึก และสมบูรณ์ การวิจัยแบบผสมผสานมีพื้นฐานมาจาก ปรัชญานิยม (Pragmatism) และแนวคิดพหุนิยม (Pluralism) ดังนั้น ผู้วิจัยต้องมีความรู้ความเข้าใจการวิจัยแบบผสมผสานในแต่ละประเภท เพื่อให้สามารถทำให้ได้คำตอบในปัญหาการวิจัยได้ดีที่สุด การมีทีมที่ดี ที่มีความชำนาญที่ต่างกัน จะทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงได้

ภาคผนวก

โครงการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัย และการจัดการความรู้:

Mixed Methods Research

วันศุกร์ที่ 5 มีนาคม 2564 เวลา 12.30-16.30 น.

ผ่านโปรแกรม Zoom Meeting

1. ชื่อโครงการ: โครงการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัย และการจัดการความรู้:
Mixed Methods Research
2. หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการ: คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ
3. ผู้รับผิดชอบ: ผู้บริหาร คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค
คณะกรรมการการจัดการความรู้ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค

4. หลักการและเหตุผล:

การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เป็นการวิจัยที่เก็บข้อมูลโดยใช้กลยุทธ์รูปแบบ และกระบวนการที่หลากหลาย เพื่อให้ได้จุดเด่นที่สนับสนุนกันจากแต่ละวิธีวิจัย รวมทั้งแก้ปัญหาจุดด้อยของแต่ละวิธี หากสามารถดำเนินการวิจัยแบบผสมผสานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยย่อมมีคุณภาพดีกว่าการวิจัยเพียงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง (Johnson & Turner, 2003)

คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ เป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลที่ผลิตบัณฑิตให้เป็นบุคคลที่มีวิชาการก้าวหน้า รู้จักพัฒนา คุณธรรมนำใจ รับผิดชอบต่อสังคม ยึดหลักสัจจะ-บริการด้วยน้ำใจไมตรีที่ สอง โดยดำเนินการตามภารกิจหลัก 4 ด้าน คือ การเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคได้ดำเนินการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยให้กับคณาจารย์ของคณะอย่างต่อเนื่องด้วยรูปแบบการพัฒนาที่หลากหลาย โดยการจัดการความรู้เป็นรูปแบบหนึ่งที่ค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีจากความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคล ทักษะของผู้มีประสบการณ์ตรง และแหล่งเรียนรู้อื่นตามประเด็นความรู้ มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ เผยแพร่ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร นำไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริง ทั้งนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งที่พัฒนาคณะไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพของคณาจารย์คณะ ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นพบว่า คณาจารย์มีความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพตนเองและการจัดการ

ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยแบบผสมผสาน จึงได้จัดโครงการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัย และการจัดการความรู้: Mixed Methods Research ให้กับคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค

5. วัตถุประสงค์ เพื่อ

- 1) ให้คณาจารย์มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยแบบผสมผสาน ตามประเด็นความต้องการพัฒนาศักยภาพและการจัดการความรู้
- 2) พัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยของคณาจารย์ สอดรับกับแผนพัฒนาบุคลากรของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค
- 3) ดำเนินการด้านการจัดการความรู้ตามแผนปฏิบัติการประจำปีของมหาวิทยาลัยพายัพ และตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในระดับคณะวิชา

6. กลุ่มเป้าหมาย: คณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค จำนวน 50 ท่าน

7. วัน เวลา สถานที่

วันศุกร์ที่ 5 มีนาคม 2564 เวลา 12.30–16.30 น.

ผ่านโปรแกรม Zoom Meeting

8. วิทยากร

- 1) อาจารย์ ดร. เสน่ห์ ขุนแก้ว อาจารย์ประจำ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีอุตรดิตถ์
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุ่งฤดี วงศ์ชุม อาจารย์ประจำ
กลุ่มวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค
- 3) อาจารย์ ดร. ศุภนารี เกษมมาลา อาจารย์ประจำ
กลุ่มวิชาการพยาบาลพื้นฐานและการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค
- 4) ผู้ช่วยศาสตราจารย์กัญญาพัชญ์ จาอ้าย อาจารย์ประจำ
กลุ่มวิชาการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) คณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ได้แนวทางในการจัดทำและนำไปต่อยอดในการทำวิจัยแบบผสมผสาน
- 2) ได้แนวปฏิบัติการดำเนินงานวิจัยแบบผสมผสาน ที่จัดเก็บอย่างเป็นระบบ เผยแพร่เป็นลายลักษณ์อักษร นำไปปรับใช้ในการปฏิบัติจริง
- 3) เกิดบรรยากาศองค์กรแห่งการเรียนรู้ในคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค

10. วิธีการประเมินผลโครงการและการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อพัฒนาโครงการครั้งต่อไป

- 1) ประเมินผลโดยใช้ After Action Review (AAR)
- 2) ประเมินผลจากความสนใจและการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคณาจารย์

รูปภาพประกอบ

